20/10/2020

Η σπηλιά του Αγίου Γερασίμου στη Ζάκυνθο

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ζακύνθου

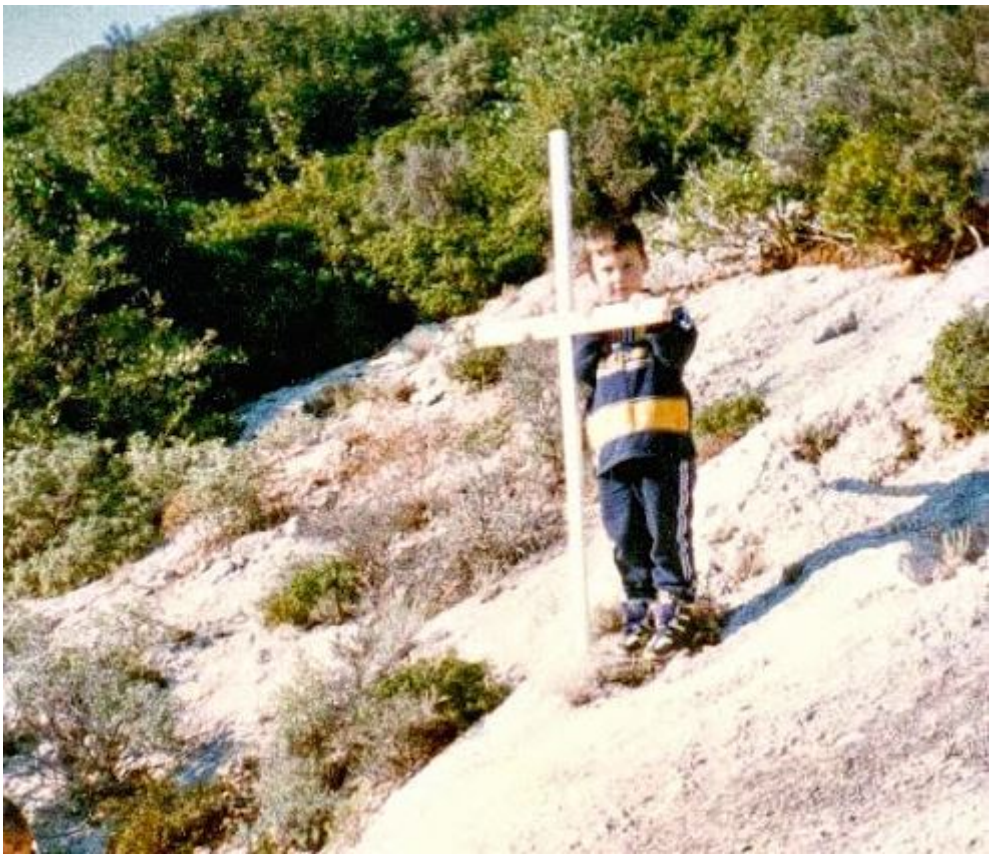

Βιώνουμε από χθες το απόγευμα την πανεύφημη εορτή της ανακομιδής του σεπτού σκηνώματος του Οσίου Γερασίμου (1509-1579), προστάτη της νήσου Κεφαλληνίας, «όπου», μας λέει ο Ζακύνθιος π. Παναγιώτης Καποδίστριας, «και σωματικώς συνεχίζει να υπάρχει θαυματουργώντας νυχθημερόν και διαιώνια!».

«***Δεν μπορούμε, λοιπόν, να μην θυμηθούμε ότι η σεβάσμια αυτή οσιακή μορφή του ΙΣΤ΄ αιώνα έχει περάσει και από τη Ζάκυνθο σε δύο περιόδους (ως νέος και ως ιερομόναχος), έχει μάλιστα διακονήσει στο νησί μας, αν και δεν αγαπήθηκε όσο θα έπρεπε από τους συμπατριώτες μας και δη τους ορεινούς… Κατά τα θρυλούμενα, διετέλεσε εφημέριος στον ναό του Αγίου Λαζάρου στην πόλη της Ζακύνθου, ενδεχομένως βάπτισε τον Άγιο Διονύσιο, ενώ ασκήτευε σε μια -σωζόμενη μέχρι σήμερα- σπηλιά στην ορεινή Ζάκυνθο, βόρεια της Μονής των Κρημνών και του σημερινού γνωστότατου “Ναυαγίου”.***

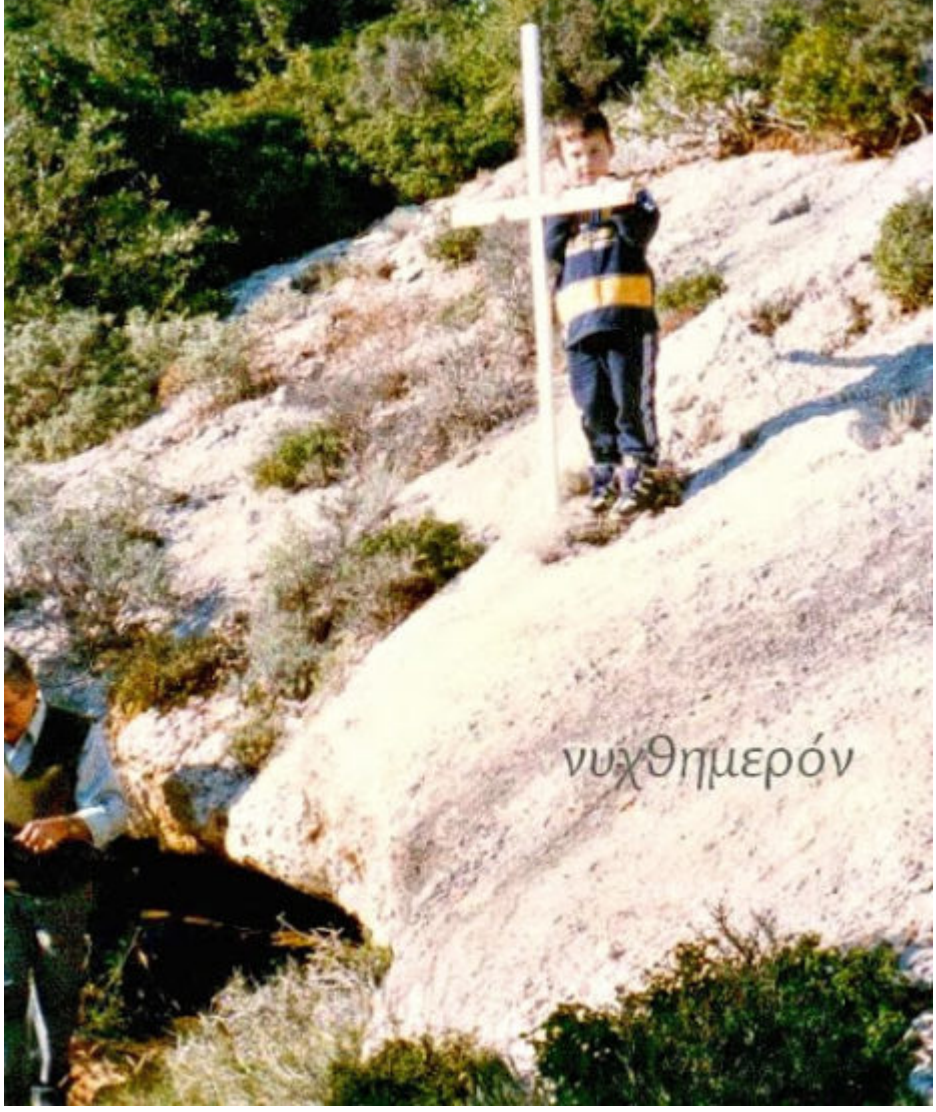
νυχθημερόν

Ο Χ. Γ. Πατρινέλης αναφέρει τα ακόλουθα για το πέρασμα του Αγίου Γερασίμου από το *Φιόρο του Λεβάντε*: *"(...)* ***προ της εγκαταστάσεώς του εν Κεφαλληνία διέμεινεν επί πενταετίαν εν Ζακύνθω, ήτοι από του 1554 μέχρι του 1559. Μέχρι σήμερον δεικνύεται εν Ζακύνθω σπήλαιον, πλησίον της μονής του Αγίου Γεωργίου των Κρημνών, καλούμενον υπό των εντοπίων Σπηλιά του 'Αγίου Γερασίμου', ο δε έναντι αυτής παρά την θάλασσαν λόφος 'βουνό του ασκητή'. Ενοχλούμενος όμως ο Όσιος, κατά την παράδοσιν, υπό των κατοίκων του παρακειμένου χωρίου Πλεμοναρίον, απήλθε εκ Ζακύνθου εις Κεφαλληνίαν. Κατ' άλλην παράδοσιν, κατά την εν Ζακύνθω παραμονήν του, εφημέρευε και εξωμολόγει εις τον ναόν του Αγίου Λαζάρου, διετέλεσε δε και πνευματικός του νεαρού τότε Διονυσίου Σιγούρου, του κατόπιν Πολιούχου της Ζακύνθου***. *Εν πάση περιπτώσει* ***βέβαιον είναι ότι κατά την εν Ζακύνθω διαμονή του ο Γεράσιμος απέκτησε μεγάλην φήμην παρά τω λαώ επί αγιότητι βίου και θαυματουργική δυνάμει***. *Χαρακτηριστικόν εν προκειμένω είναι ότι εις το υπό του Θεοφίλου Κορυδαλλέως εκπονηθέν σχέδιον του Πατριαρχικού σιγιλλίου προς κανονισμόν του Οσίου,* ***ο Γεράσιμος αναφέρεται ως 'εν Ζακύνθω λάμψας'.*** *Η οσημέραι όμως αύξουσα δημοτικότης του Γερασίμου*

προσέκρουεν εις την μετριοφροσύνην του και φαίνεται ότι υπήρξεν η κυρία αιτία της αποδημίας του εκ Ζακύνθου“. [Βλ. Χ. Γ. Πατρινέλη, (σχετικό λήμμα), *Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαιδεία*, Αθήναι 1964, τ. 4, 324-330].

Στις ανωτέρω δύο φωτογραφίες, που τις αποτυπώσαμε περί το 1996 ή ’97 επιτόπου, φαίνεται αφενός μεν το εξωτερικό της Σπηλιάς (κάτω αριστερά είναι το στενωπό άνοιγμά της), μ’ έναν απλοϊκό σιδερένιο σταυρό επάνω της, αφετέρου δε το εσωτερικό, όπου υπάρχει μια μικρή καθέδρα της εικόνας του Αγίου, κηροπήγιο, καντήλι και διάφορες εικονίτσες και λαδάκια, που μάλλον έχουν φέρει οι λιγοστοί ευσεβείς περιηγητές, οι οποίοι έχουν κατορθώσει να φθάσουν εδώ, αψηφώντας και διαβαίνοντας τους αγκαθωτούς θάμνους της εξαιρετικά δύσβατης αυτής περιοχής. Για να εισέλθει ο προσκυνητής στη Σπηλιά χρειάζεται να γονατίσει ή να σκύψει πολύ από την μισού μέτρου ύψους είσοδο. Οι μέγιστες διαστάσεις της είναι 4,30 μέτρα πλάτος, 5 μέτρα βάθος και 3,50 μέτρα ύψος. Σημειωτέον ότι στην οροφή υπάρχουν τρεις οπές, απ’ όπου -λέγεται- έβγαιναν οι καπνοί από τα όποια μαγειρέματα του Οσίου.

Η φίλη και τακτική συνεργάτιδα του πολυπεριοδικού «Νυχθημερόν», Μαρία Σιδηροκαστρίτη-Κοντονή, είχε την ευγενή καλοσύνη να μας αποστείλει για δημοσίευση ένα εντελώς άγνωστο σχέδιο της περιοχής και της Σπηλιάς. Το αποτύπωσαν το 1992 η Ζωή Μυλωνά – Προϊσταμένη τότε του Μεταβυζαντινού Μουσείου Ζακύνθου, ο Αρχιτέκτονας Σταμάτης Χονδρογιάννης και η ίδια η Μαρία. Το παρουσιάζουμε *και* ολόκληρο *και* αποσπασματικά!».

Απολυτίκιον

Ήχος α’. Της ερήμου πολίτης.

Των ορθοδόξων προστάτην και εν σώματι άγγελον και θαυματουργόν Θεοφόρον νεοφανέντα ημίν, επαινέσωμεν πιστοί Θείον Γεράσιμον, ότι αξίως παρά Θεού,

απείληφεν ιαμάτων την αέναον χάριν, ρώννυσι τους νοσούντας, δαιμονώντας ιάται, διό και τοις τιμώσιν αυτόν βρύει ιάματα.

Μεγαλυνάριον

Της Πελοποννήσου θείος βλαστός, και Κεφαλληνίας ο ασύλητος θησαυρός, και πάσης Ελλάδος το καύχημα το μέγα, Γεράσιμε θεόφρον, σκέπε την Νήσον σου. Χαίροις ο Τρικκάλων γόνος λαμπρός, χαίροις Κεφαλλήνων απροσμάχητος βοηθός, χαίροις Ιερέων το σέμνωμα και κλέος, Γεράσιμε τρισμάκαρ, πιστών το καύχημα.